

اذرخش بنوونيز مرکز

کمپیوٹر زدکړي کورس

کمپیوٹر اساسات

کمپیوٹر پیژندنه

Lecture: First

Lecturer: Hayatullah Marwarid

Contents of this lecture

کمپیوتر تعریف او پیژندنه

کمپیوتر د استعمال ځایونه

کمپیوتر د څه د پاره استعمالیږي

کمپیوتر خصوصیات

کمپیوتر برخي

هارډویر پیژندنه

سافټویر پیژندنه

سافټویر او هارډویر ترمنځ توپیر

ډیټا (Data) او انفارمیشن (Information) او د دوی تر منځ توپیر

ډیټا ډولونه

کمپیوټر تعریف اوپژندنه:

کمپیوټر د `compute` د لاتیني کلمې څخه اخیستل شوي چې معنا یی محاسبه یا شمیرنه ده. کمپیوټر یو بریښنايي ماشین ده چې دیتا اخلي پروسیس کوي یې او نتیجه یې ورکوي. کمپیوټر د دوو برخو څخه جوړ شوي ماشین: کوم چې د هارډویر په نامه پیژندل کیږي. پروګرامونه: چې د سافټویر په نوم پیژندل کیږي.

کمپیوټر د استعمال ځایونه:

کمپیوټرونه په دوفترونو، مکتبونو، بانکونو، پوهنتونونو، ارتباطي اړیکو، لابراتوارونو، وزارتونو، هوايي میدانونو، اسفټالونو اوداسي نورو ځایونو کې استعمالیږي.

کمپیوټر د څه دپاره استعمالیږي

کمپیوټر د لیکلو د پاره، د ډیزاین کولو دپاره، گیم جوړولو دپاره، سافټویر جوړولو دپاره، د محاسبې د کولو دپاره، د انټرنیټ د استعمالولو دپاره...

کمپیوټر خصوصیات

چټکتیا (Speed): کمپیوټرونه په ډیر لوړ سرعت سره کار کوي، او د انسانانو څخه ډیر تیز دي. کمپیوټر لپاره یو ثانیه وخت دومره ډیر ده چې بلیونونه محاسبې ورباندې کولی شي.
د کمپیوټر چټکتیا په (Mega Hertz (MHZ کیږي

حافظه (Storage): کمپیوترونه کولی شي لوي سايډ ډيټا په ځان کې په دايمي ډول سره نځيره کړي. کارونکي کولی شي دا ډيټا هروخت استفاده کړي

پروسيس (Processing): کمپیوترکولی شي چې هغه ته ورکړل شوي معلومات پروسيس کړي پروسيس معنا عمليه اجراء کول. لکه ضرب، تقسيم ...

دقت (Accuracy): بغير له کومي غلطې د يوکار نتيجه ورکوي. او په دقيق ډول سره يو کار سرته رسوي.

هراړخيز (Versatile): کمپیوټر کولی شي مختلف ډوله وظيفي سرته ورسوي. موږ کولی شو کمپیوټر په کور بانک روغتون کې استعمال کړو.

بی احساس (No feelings): کمپیوټر احساس نه لري او کولی شي شپه او ورځ کار وکړي.

کمپیوټر برخي

کمپیوټر دوه برخي لري.

هارډویر: د کمپیوټر فزیکي برخو ته هارډویر ویل کیږي، یا په بل عبارت د کمپیوټر هغه برخې چې په لاس لمس اولیدل کیږي هارډویر بلل کیږي.

سافټویر: د لارښوونو مجموعه ده چې د کمپیوټر هارډویر ته وایي چې څه وکړي، یا په بل عبارت هغه پروګرامونه چې په کمپیوټر کې د نننه انسټالېږي سافټویر بلل کیږي.

سافټویر او هارډویر ترمنځ توپیر

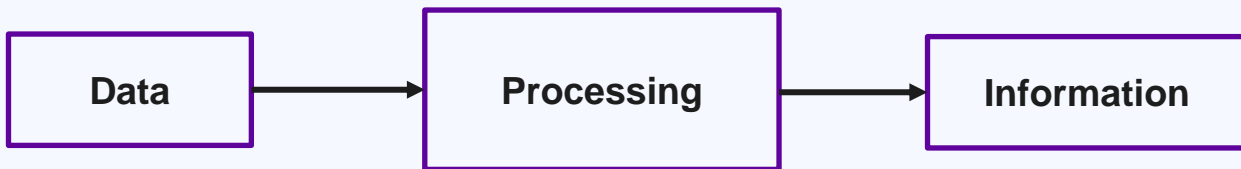
سافټویر	هارډویر
لارښوونو مجموعه ده چې هارډویر ته وایي چې څه وکړي	د کمپیوتر فزیکي برخې دي چې د ډیټا پروسیس کوي
سافټویر د هارډویر بغیر نشي run کیدای	هارډویر د سافټویر بغیر یو وظیفه سرته نشي رسولای
سافټویر یوازې لیدل کیدای شي خو لمس کیدای نشي	هارډویر لیدل کیدای او لمس کیدای شي
سافټویر د خرابتیا په صورت کې تنظیم یا دوباره انسټالوي	د خرابتیا په صورت کې هارډویر ترمیم یا تبدیلوي

ډیټا (Data) او انفارمیشن (Information)

ډیټا (Data): هغه خامو موادو ته ویل کیږي چې پروسیس شوي نه وي. ډیټا کیدای شي نمبرونو، حروفونو، سمبولونو، عکسونو، ویډیو، اودیو څخه جوړه وي.

انفارمیشن (Information): هغه معلوماتو ته ویل کیږي چې پروسیس شوي وي.

ډیټا د یو پروسیس لپاره input ده او انفارمیشن د یو پروسیس لپاره output ده.

ډیټا ډولونه

1. Alphabetic data

الفباء ډیټا: هغه ډیټا چې د حروفو څخه منځ ته راغلي وي.

لکه: اسلام، افغانستان،
کمپیوټر، pray, Human...

2. Numeric or Number Data

نمبر ډیټا: هغه ډیټا چې د (0.....9)نمبرونو څخه منځته راغلي وي

لکه: 123, 079982228383...

3. Picture Data

تصویر ډیټا: هغه ډیټا چې د عکس په شکل وي.

4. Video Data

ویدیو ډیټا: هغه ډیټا چې د ویدیو په شکل وي.

5. Audio/Sound Data

اډیو/ غږ ډیټا: هغه ډیټا چې د غږ یا د اډیو په شکل وي.

6. Alphanumeric Data

هغه ډیټا چې حرفونه نمبرونه او سمبولونه پکې شامل وي.

لکه: windows 11، Date:2024:8:23